

FANA SPAREBANK BOLIGKREDITT

Årsrapport 2017

Årsberetning 2017

Virksomhet

Fana Sparebank Boligkreditt AS har konsesjon til å drive kredittforetaksvirksomhet som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Selskapets virksomhet drives fra Fana Sparebanks lokaler på Nesttun i Bergen kommune. Selskapet inngår i et konsern som heleid datterselskap av Fana Sparebank.

Selskapets hovedaktivitet er utlånsvirksomhet med lav risiko som finansieres ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Obligasjonseierne får fortrinnsrett i selskapets sikkerhetsmasse. Selskapet og konsernet har til hensikt å utnytte prisforskjellen i markedet mellom obligasjoner med fortrinnsrett i forhold til usikrede obligasjonslån, for derigjennom være i stand til å tilby gunstigere boliglån til bankkonsernets kunder. Selskapets OMF har offisiell rating Aaa fra Moody's Investor Service Ltd.

Ved utgangen av 2017 hadde selskapet overtatt en boliglånsportefølje på 7.251 millioner kroner fra Fana Sparebank. Boliglånsporteføljen inngår i selskapets sikkerhetsmasse. Sikkerhetsmassen består i hovedsak av pantesikrede boliglån som oppfyller de krav selskapet stiller til slike lån.

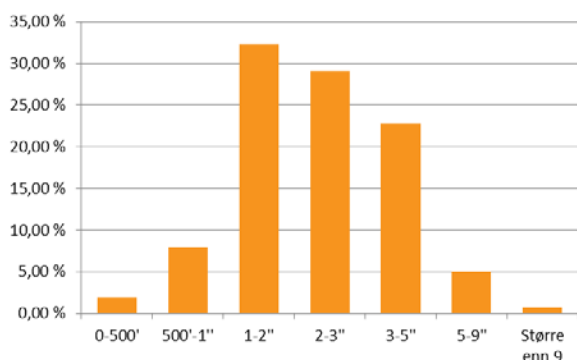

Fig. Utlånsfordeling etter lånestørrelse. Gjennomsnittlig lånestørrelse er 1,68 MNOK.

Målgruppen for obligasjoner utstedt av selskapet er norske investorer. Ved årsskiftet har selskapet utstedt obligasjoner med fortrinnsrett for 6.337 millioner kroner.

Årsregnskapet for 2017

Selskapet ble gitt konsesjon fra Finanstilsynet for å drive sin virksomhet i april 2009. 2017 er åttende hele driftsår for selskapet. Alle tall i parentes under refererer til tallstørrelser for 2016.

Resultatet etter skatt og avsetninger for regnskapsåret 2017 er 38,8 millioner kroner (38,5 mill. kroner). Rente-netto utgjør 75,7 millioner kroner (69,3 mill. kroner).

Rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør 174,5 millioner kroner (163,2 mill. kroner). Rente- og kreditt-

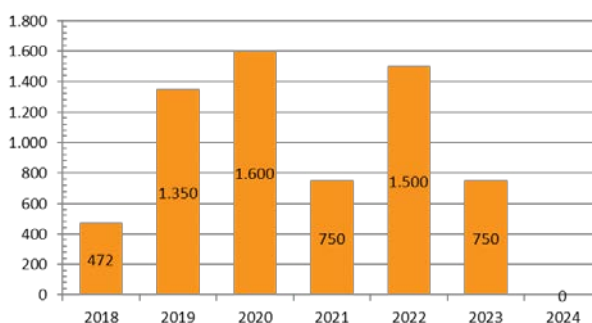
provisjonsinntekter består hovedsakelig av inntekter knyttet til utlån til kunder. Selskapets rentekostnader utgjør 98,8 millioner kroner (93,8 mill. kroner). Rente-kostnadene består hovedsakelig av kostnader knyttet til utstedte verdipapirer.

Det er inngått en Leveranse- og Serviceavtale mellom Fana Sparebank og Fana Sparebank Boligkreditt AS som regulerer alle forhold knyttet til rettigheter, forpliktelse og mellomværende mellom partene. Fana Sparebank driver Fana Sparebank Boligkreditt AS på alle områder. Fana Sparebank Boligkreditt AS har ikke egne ansatte.

Selskapet har i løpet av året betalt 18,9 millioner kroner (14,1 mill. kroner) til Fana Sparebank som godtgjørelse for bankens drift av Fana Sparebank Boligkreditt AS, i henhold til nevnte leveranseavtale mellom partene. Selskapet har realisert kurstap på i alt 2,5 millioner kroner i forbindelse med førtidig tilbakekjøp av obligasjoner. Personalkostnader i selskapet refererer seg til styrehonorarer.

Andre driftskostnader er for en stor del utgifter til utstedelse, kontohold og noteringsavgifter av selskapets obligasjoner, kostnader knyttet til rating, samt kostnader til gransker og revisjon.

Driftsresultat før tap er 52 millioner kroner (51,7 mill. kroner). Etter skattekostnad på 12,2 millioner kroner (12,8 mill. kroner) og gruppenedskrivninger på utlånsporteføljen på 1 millioner kroner (0,3 mill. kroner), er nettoresultatet 38,8 millioner kroner (38,5 mill. kr.). Egenkapitalrentabiliteten var i 2017 7,8% (8,4%).

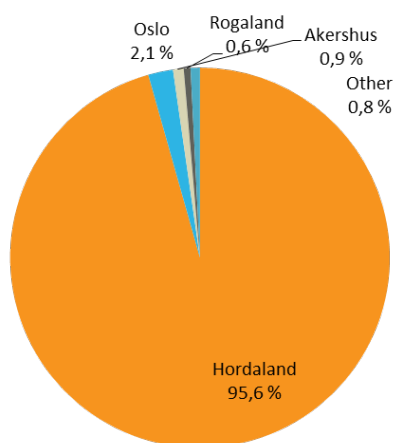
Forfallsstruktur for selskapets obligasjonsgjeld (OMF). Tall i mill. kr. Vektet, gjenværende løpetid på porteføljen er 3,1 år.

Utlånsveksten i 2017 har vært tilpasset konsernets behov for langsiktig finansiering ved bruk av obligasjoner med fortrinnsrett. Samlede eiendeler ved utgangen av året 2017 er 7.357 millioner kroner, hvorav brutto utlån til kunder utgjorde 7.251 millioner kroner (6.618 mill. kroner).

Låneporteføljen ved årsskiftet er i hovedsak finansiert ved utstedelse av obligasjoner pålydende 6.337 millioner kroner, samt kortsiktig finansiering i Fana Sparebank med 486,7 millioner kroner. Selskapets finansiering i obligasjonsmarkedet er av langsiktig karakter, og porteføljens veide løpetid til forfall utgjorde ca. 3,1 år ved årsskiftet (3,2).

Fortsatt drift

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning av fortsatt drift. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av selskapets regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av selskapets regnskap. Regnskapet er satt opp i henhold til forenklet IFRS.

Geografisk fordeling. 95,6 % av utlånsporteføljen er knyttet til Hordaland, i praksis Bergen med omliggende kommuner.

Rating

Selskapets utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett gis offisiell rating fra Moody's Investors Service. Ratingbyråets vurdering av Fana Sparebank Boligkreditt AS er viktig for selskapets evne til finansiering i markedet. Obligasjonsutstedelser fra selskapet har en kredittvurdering fra Moody's på Aaa. God rating er nødvendig for å sikre nødvendig tilgang på kapital og for å oppnå best mulig pris. Prisforskjellen har betydning for selskapets langsiktige evne til å levere konkurransedyktige vilkår overfor boliglånskundene.

Ratingen av boligkreditselskapets obligasjoner er betinget av formalisert støtte fra morselskapet. Også Fana Sparebank har offisiell rating fra Moody's. Morbanks rating danner grunnlaget for hvilken rating OMF-programmet kan oppnå. Støtten fra morselskapet skjer gjennom særlige avtaler, der morbanken stiller seg bak forpliktelsene boligkreditselskapet har med hensyn til å innfri renter og hovedstol på obligasjonslån som kommer til forfall. Banken stiller i tillegg likviditet til selskapets disposisjon for å dekke opptrekk av bevilgede,

men ikke trukne rammer på fleksilån samt annen påkrevet likviditetsbuffer.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle investerings- og finansieringsaktiviteter.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter defineres som renter og gebyrer knyttet til utlånsvirksomhet mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlånsvirksomhet, samt utbetalinger til ordinær drift. Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og øvrig gjeld er definert som finansieringsaktiviteter.

Kapitalforhold

Kapitaldekning basert på standardmetoden er beregnet til 18,5 prosent ved årsskiftet. Selskapet har kun ren kjernekapital.

Selskapets totale egenkapital er 518,6 millioner kroner.

Det planlegges å styrke selskapets egenkapital med 100 millioner kroner i løpet av første kvartal 2018.

Egenkapitalen består pr. årsskiftet av innskutt egenkapital og overkursfond på totalt 254,2 millioner kroner, samt annen egenkapital på 264,4 millioner kroner. Ved utgangen av regnskapsåret 2017 utgjør uvektet egenkapital 6,75 %.

Risikoforhold

Formålet med Fana Sparebank Boligkreditt AS tilsier at alle typer risikoer holdes på et lavt nivå. Selskapet legger vekt på å identifisere, måle og styre risikoelementer på en måte som skal sikre god tillit i markedet. Selskapet er som boligkredittforetak som utsteder OMF underlagt lover, forskrifter og regelverk som setter begrensninger for risikoen selskapet kan være eksponert for. Styret og daglig leder er ansvarlig for at det er etablert en forsvarlig risikostyring i forhold til de risikoelementene selskapet er utsatt for. Det er utarbeidet rammer for risikoeksponering knyttet til de ulike risikotypene. Selskapets styre vurderer det slik at selskapet gjennom etablerte tiltak har oppnådd lav risiko.

Kredittrisiko

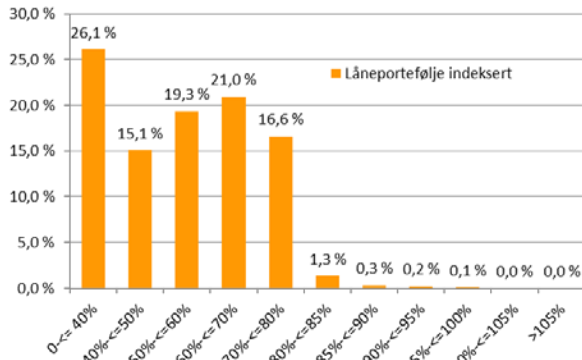
Kredittrisiko er risikoen for at en lånekunde eller motpart ikke oppfyller sine forpliktelser overfor selskapet.

Det er fastlagt nærmere kriterier for de lån og porteføljer som selskapet overtar fra banken.

Samtlige lån har ved overføring fra bank til boligkreditselskap pant innenfor 75 % av boligens verdi og inngår i selskapets sikkerhetsmasse. Verdivurdering av låneporteføljen blir foretatt hvert kvartal.

Ved siste verdivurdering er 26,3 millioner kroner vurdert å være utenfor selskapets godkjente sikkerhetsmasse.

Ved årsskiftet hadde porteføljen en vektet belåningsgrad (LTV) på 51,9 %.

Belåningsgrad (LTV). Diagrammet viser låneporteføljen målt mot verdianslag per 31.12.17.

Brutto misligholdte engasjementer utgjorde ved årsskiftet 5.1 millioner kroner. Målt mot totale utlån utgjør dette 0,07 %. Selskapet har ikke hatt konstaterede tap på utlån i regnskapsåret.

Ytterligere prisfall i boligmarkedet vil redusere verdien på selskapets sikkerhetsmasse. Det har vært foretatt halvårsvises stresstester for å beregne virkningen av negativ utvikling av boligprisene i markedet. Styret er tilfreds med testene og komfortabel med resultatet av disse.

Styret vurderer kvaliteten på låneporteføljen som god, og kredittrisikoen som lav.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for økonomiske tap som følge av observerbare markedsvariabler som renter og priser på finansielle instrumenter.

Styret har besluttet at selskapets overskuddslikviditet skal plasseres som innskudd i Fana Sparebank, samt plassere resten av likviditetsporteføljen i LCR-kvalifiserte verdipapirer. Selskapet har ingen forpliktelser eller tilgodehavende i fremmed valuta.

Selskapet tilbyr for tiden ikke fastrentelån, og rentenivået for alle boliglån til kunder kan justeres med 6 ukers varslingsfrist. Ved utgangen av 2017 var alle obligasjonslånene utstedt med vilkår om flytende rente basert på 3 måneders NIBOR pluss en margin.

Styret anser den samlede renterisikoen i selskapet for å være lav.

Likviditetsrisiko

Dette er risiko for at selskapet ikke skal være i stand til å refinansiere seg ved forfall eller være ute av stand til å finansiere sine aktiva til ordinære markedsvilkår.

Lånevilkårene på samtlige obligasjoner utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS er basert på standard låneavtaler som inneholder en mulighet for forlengelse i inntil 12 måneder utover ordinær forfallsdato (såkalt soft bullet). Forlengelse kan skje for 3 måneder ad gangen, og representerer en mulighet for utsteder til å få tid til å foreta kontrollerte disposisjoner dersom selskapet selv skulle få problemer med å finansiere seg ved ordinært forfall, eller om den generelle tilgangen på likviditet i markedet endres vesentlig.

Selskapet (Konsernet) forbereder forfall ved tilbakekjøp av egne obligasjoner og ved å bygge opp likviditeten i forkant av forfall. Tilbakekjøp av utestående obligasjoner med kort gjenværende løpetid blir finansiert med utstedelse av nye obligasjoner med lang løpetid. Samtidig med at selskapets refinansieringsrisiko reduseres gjennom slike grep, opplever investorene dette som positivt idet de kan øke sin avkastning ved å bytte papirer med samme utsteder og oppnå høyere avkastning ved å forlenge løpetiden.

Selskapet dekker regulatoriske likviditetskrav med investeringer i kvalifiserte, svært likvide finansielle instrumenter, fortrinnsvis statskassaveksler og OMF. Volumet påvirkes primært av likviditetsdekning knyttet til forfall og refinansiering av egne, utstedte OMF.

Utover obligasjoner med fortrinnsrett består finansiering pr 31.12 av kortsiktige innlån fra Fana Sparebank. Boligkreditselskapet har i tillegg en avtale med morbanken, der banken forplikter seg til å stille likviditetsstøtte ved behov som måtte oppstå. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret. Styret vurderer selskapets likviditetsrisiko som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som risiko for tap som følge av feil og uregelmessigheter ved håndteringen av transaksjoner, manglende internkontroll eller uregelmessigheter i de systemer som benyttes.

Det er inngått en leveranse- og serviceavtale med Fana Sparebank som omfatter administrasjon, produksjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring. Styret anser at det er avsatt tilstrekkelige ressurser fra Fana Sparebank til å ivareta selskapets behov for drift, kontroll og risikostyring på en tilfredsstillende måte.

I henhold til avtalen med Fana Sparebank bærer banken ansvar for dokumenterte tap som skyldes svikt i rutiner og tjenesteleveransen.

Selskapet bruker PwC som internrevisor. Internrevisor avgir årlig rapport til selskapets styre.

Selskapet vurderer den operasjonelle risikoen som lav og godt ivaretatt gjennom den etablerte leveranseavtalen.

Eierstyring/selskapsledelse

Selskapets policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at selskapets virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lov og forskrift.

Policyen beskriver verdier, mål og overordnede prinsipper. Målsetningen er å sikre et godt samspill mellom selskapets ulike interessenter, for å sikre eiernes og andre gruppers interesser i selskapet.

Ansatte og arbeidsmiljø

Fana Sparebank Boligkreditt AS har ingen ansatte. All produksjon i selskapet skjer hos Fana Sparebank basert på avtaler mellom partene. Styret består av fire personer, likt fordelt mellom kvinner og menn. Arbeidsmiljøet i styret er godt. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Ytre miljø

Det er styrets vurdering at selskapet ikke forurenser det ytre miljø utover det som er vanlig for denne type virksomhet. Konsernet Fana Sparebank ble miljøsertifisert som Miljøfyrtårn i 2015. Det inkluderer også datterselskapene.

Forskning og utvikling

Selskapet har ikke forsknings- og utviklingsaktiviteter.

Disponeringer

Årets resultat etter skatt utgjør 38,8 millioner kroner. Styret foreslår at 38,8 millioner kroner overføres til selskapets egenkapital.

Effekt av overgang til IFRS 9

Selskapets egenkapital vil 1.1.2018 bli godskrevet med 1,0 millioner kroner etter skatt som følge av reduserte tapsnedskrivninger i henhold til IFRS 9. Se note 1 for ytterligere informasjon

Fremtidsutsikter

Fana Sparebank Boligkreditt AS er konsernets instrument for finansiering ved bruk av obligasjoner med fortrinnsrett. Som et ledd i konsernets generelle strategi for håndtering av likviditetsrisiko, vil langsiktig finansiering gjennom utstedelse av slike obligasjoner være viktig for konsernets evne til å yte boliglån til konkurransedyktige vilkår. Det er selskapets intensjon å vokse videre gjennom ervervelse av ytterligere boliglån fra Fana Sparebank og finansiere disse gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

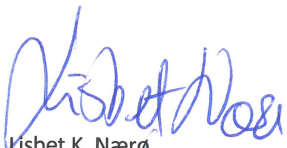
Ved inngangen til 2018 er de økonomiske utsiktene rimelig positive. For norsk økonomi synes utsiktene forbedret, de spesielle utfordringene som Vestlandet stod overfor som følge av oljeprisfallet i 2015 synes i stor grad å være under kontroll. Det er gjennomført betydelig grep med omstilling og restrukturering i utsatte bransjer. Det er gjennomgående god vekst i de viktigste økonomiske regionene. Det er nå gjennomgående god vekst og sysselsettingen har økt.

Fallet i boligprisene har vært merkbart nasjonalt og regionalt. En kombinasjon av lavere etterspørsel, et stort antall nye boligprosjekter og usolgte enheter har ført til press på prisene. Prisutviklingen ansees så langt å være innenfor det som kan karakteriseres som en nødvendig og naturlig korreksjon etter mange års kontinuerlig prisoppgang. Det forventes at boligprisfallet kan fortsette et stykke ut i 2018.

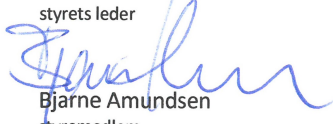
Rentenivået i Norge har holdt seg stabilt gjennom 2017. Det forventes imidlertid at det i løpet av siste halvår 2018 kan komme en trendendring og oppgang i markedsrentene som også vil kunne påvirke renten på boliglån. Det er likevel grunn til å påpeke at det generelle rentenivået fortsatt vil holde seg på et lavt, historisk nivå, og at det ikke forventes særlige utslag i tap og mislighold i låneporteføljen som følge av renteutviklingen.

Alle forhold tatt i betraktning ser styret det slik at selskapet er godt rustet for å møte fremtiden.

Nesttun 8. februar 2018

Lisbet K. Nærø
styrets leder

Bjarne Amundsen
styremedlem

Marianne Wik Sætre
styrets nestleder

Svein Erik Buck
styremedlem

Aase Gjerdal
daglig leder

RESULTATREGNSKAP

(1000 kroner)

	Note	Året 2017	Året 2016
RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNEKTER		174.542	163.151
RENTEKOSTNADER		98.829	93.817
NETTO RENTE- OG KREDITTPROV. INNEKTER	2	75.713	69.334
PROVISJONSINNEKTER OG GEBYRER		38	39
NETTO KURSGEVINSTER/TAP		-2.521	-1.405
ANDRE DRIFTSINNEKTER	3	-2.482	-1.366
SUM DRIFTSINNEKTER		73.231	67.968
PERSONALKOSTNADER		42	49
ANDRE DRIFTSKOSTNADER		21.142	16.265
DRIFTSKOSTNADER	4	21.184	16.314
DRIFTSRESULTAT FØR TAP		52.046	51.654
NETTO GEV(-)/TAP PÅ UTLÅN OG GAR.	6	1.008	264
DRIFTSRESULTAT ETTER TAP		51.038	51.390
SKATTEKOSTNAD	5	12.244	12.848
RESULTAT ETTER SKATTEKOSTNAD		38.794	38.543
Utvidet resultat			
Resultat for perioden		38.794	38.543
Øvrige poster i utvidet resultat		0	0
Totalresultat		38.794	38.543

BALANSE

(1000 kroner)

EIENDELER	Note	Året 2017	Året 2016
UTLÅN TIL KREDITTINSTITUSJONER	16	19.961	15.367
UTLÅN TIL KUNDER	6	7.246.240	6.613.824
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER	8	90.263	100.277
FORSKUDDSBET. KOST.		152	124
SUM EIENDELER		7.356.616	6.729.592
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER	16	486.652	584.173
GJELD STIFTET VED UTST. AV VERDIPAPIRER	9	6.338.371	5.651.991
PÅL. KOSTNADER OG FORSK.BET INNTEKTER		760	887
UTSATT SKATT	5	10	17
BETALBAR SKATT	5	12.253	12.748
SUM GJELD		6.838.046	6.249.816
AKSJEKAPITAL	17	240.000	240.000
OVERKURSFOND		14.218	14.218
SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	17	254.218	254.218
ANNEN EGENKAPITAL		264.353	225.559
SUM EGENKAPITAL	17	518.571	479.776
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		7.356.616	6.729.592

Nestun
8. februar 2018

I styret for Fana Sparebank Boligkreditt AS

Lisbet K. Nærø
styrets leder

Marianne Wik Sætre
styrets nestleder

Svein Erik Buck
styremedlem

Bjarne Amundsen
styremedlem

Aase Gjemdal
daglig leder

Endringer i egenkapitalen

(i hele 1000)

	Aksjekapital	Overkurs- fond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.15	240.000	14.218	187.016	441.233
Totalresultat 2016			38.543	38.543
Egenkapital 31.12.16	240.000	14.218	225.559	479.776
Totalresultat 2017			38.794	38.794
Egenkapital 31.12.17	240.000	14.218	264.353	518.571

Kontantstrømoppstilling

(i hele 1000)

	noter	31.12.17	31.12.16
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Rente, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder		172.365	161.468
Netto innbetalt /utbetalt lån til kunder		-632.454	-894.904
Renteinnbetalinger fra andre plasseringer		161	221
Rentekostnader utbetalt på innlån fra kredittinstitusjoner		-8.959	-7.778
Netto innbetalt/utbetalt på innlån fra kredittinstitusjon		-97.522	103.022
Netto innbetalt/utbetalt ved kjøp av rentebæredne verdipapirer		10.098	189
Renteinntekter på rentebærende verdipapirer		968	1.000
Utbetalt drift		-21.339	-17.110
Utbetalt skatter		-12.737	-18.120
Øvrige innt.		0	0
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		-589.419	-672.011
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalt ved opptak av sertifikater og obl.gjeld		1.518.172	1.470.798
Utbetalt ved tilbakebetalt av sertifikater og obl.gjeld		-835.275	-737.255
Netto rente og provisjonsbetalinger på finansaktiviteter		-88.884	-83.544
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		594.012	650.000
Netto kontantstrøm for perioden		4.594	-22.012
Netto endring i kontanter:			
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		15.367	37.379
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		19.961	15.367
Netto endring i kontanter		4.594	-22.012

Note 1 Regnskapsprinsipper

GENERELT

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Fana Sparebank. Selskapet ble etablert for å være bankens organ for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett på bakgrunn av lån med pant i bolig overført fra banken til selskapet.

Selskapet har hovedkontor på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Nesttun.

Selskapets formål er å yte eller erverve bolighypoteklån, for derigjennom å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Investorene til obligasjonene får fortrinnsrett i selskapets sikkerhetsmasse.

Regnskapet er avlagt i samsvar med årsregnskapsforskriften § 1-5 om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder, heretter kalt forenklet IFRS. For noteopplysningene benyttes årsoppgjørsvorskriften i tillegg til IFRS 7.

Regnskapet avlegges og presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter avrundes til nærmeste 1000 kroner dersom annet ikke er angitt spesifikt.

REGNSKAPSPRINSIPPER OG VIKTIGE SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Ved anvendelse av regnskapsprinsipper knyttet til enkelte IFRS-standarder foretar konsernet skjønnmessige vurderinger. Estimater og forutsetninger representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld. For Fana Sparebank Boligkreditt AS er det særlig skjønnmessige vurderinger knyttet til utlån som påvirker regnskapet. Det vises til regnskapsprinsippene nedenfor og note for nærmere omtale.

INNTEKTSFØRINGSPRINSIPPET

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i selskapets balanse. Opptjente ikke mottatte inntekter inntektsføres og føres som et tilgodehavende i balansen.

FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD

Finansielle eiendeler i balansen omfatter utlån og fordringer vurdert til amortisert kost, samt finansielle instrumenter som klassifiseres i kategorien til virkelig verdi over resultatet. Finansiell gjeld er balanseført til amortisert kost. Se note 10 for klassifikasjon av finansielle instrumenter.

Innregning og fraregning

Finansielle instrumenter balanseføres på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler føres ut av balansen når rettighet til å motta kontantstrømmer opphører eller er overført ved realisasjon. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Selskapets portefølje av lån og fordringer er balanseført til amortisert kost. Lån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer førstegangsinnregnes til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader. Lån med flytende rente verdsettes etter første måling til amortisert kost, og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes engasjementets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelte utlån eller grupper av utlån, blir lånene nedskrevet. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets opprinnelige internrente beregnet etter effektiv rente metode. Endring i kredittrisiko påvirker ikke effektiv rente. Nedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og endringen i verdi klassifiseres som tapskostnad. Renten beregnet etter effektiv rentemetode på nedskrevet verdi av utlånet inngår i "Netto rente og kredittprovisjonsinntekt".

Finansiell gjeld er balanseført til amortisert kost. Amortisert kost er definert som det beløp som instrumentet ble målt til (kostpris) ved første gangs regnskapsføring med fradrag for betalte avdrag og med eventuelt tillegg/fradrag for akkumulert amortisering av forskjell mellom kostpris og pålydende.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

I denne kategorien inngår finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette omfatter rentebærende verdipapirer som sertifikater og obligasjoner. Finansielle instrumenter til virkelig verdi vil ved første gangs innregning, innregnes til virkelig verdi som normalt er transaksjonsprisen på handelsdagen. Instrumentene måles videre til virkelig verdi. Realiserte gevinster/tap, samt endringer i estimerte verdier medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår.

SKATT

Betalbar skatt i balansen er knyttet til periodens betalbare skatt på årets resultat.

Utsatt skatt blir beregnet på midlertidige forskjeller i samsvar med IAS 12. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og dennes skattemessige verdi.

Betalbar skatt og utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen.

EGENKAPITAL

Egenkapitalen består av innbetalt aksjekapital og overkursfond, samt opptjent egenkapital.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter defineres som renter og gebyrer knyttet til utlånsvirksomhet mot kunder, netto inn-/utbetalinger fra utlånsvirksomhet, samt utbetalinger til ordinær drift.

Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av sertifikat- og obligasjonsgjeld er definert som finansieringsaktiviteter.

SEGMENTINFORMASJON

Da selskapet primært har sin virksomhet innenfor privatmarkedet og det ikke er noen vesentlige geografiske segmenter utenom Hordaland, er det ikke utarbeidet særskilt informasjon om segmenter. Se forøvrig note 6.

NYE STANDARDER OG FORTOLKNINGER SOM ENNÅ IKKE ER TATT I BRUK

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstatter IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 er gjeldende fra 1. januar 2018 og er godkjent av EU.

IFRS 9 omhandler nye prinsipper for finansielle instrumenter med hensyn til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning.

Formålet med den nye standarden er å forbedre regnskapsavleggelsen vedrørende finansielle instrumenter, særlig ved å gå over til mer fremadskuende modell for innregning av forventede tap på finansielle eiendeler.

Se note 19 for nærmere beskrivelse av overgangen til IFRS 9.

IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter

IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder skal erstatte IAS 11 og IAS 18. Standarden beskriver hvordan inntekter skal innregnes for å reflektere overføringer av avtalte varer eller tjenester til kunder. Standarden er gjeldende fra 1. januar 2018. Standarden har begrenset påvirkning for selskapet da finansielle instrumenter er unntatt i standarden.

Note 2: Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	31.12.17	31.12.16
Renter og lignende på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	161	221
Renter og lignende på utlån til kunder	173.297	161.729
Renter på sertifikat, obligasjon og andre rentebærende verdipapirer	1.074	1.192
Andre renteinntekter	9	9
Sum renteinntekter	174.542	163.151
Rentekostnader og lignende til kredittinstitusjoner	8.959	7.778
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapir	89.870	86.039
Sum rentekostnader	98.829	93.817
Netto rente og provisjonsinntekter	75.713	69.334

Note 3: Andre driftsinntekter

	31.12.17	31.12.16
Provisjonsinntekter fra banktjenester	38	39
Netto kursgevinst/ tap finansielle instrument	-2.521	-1.405
Sum andre driftsinntekter	-2.482	-1.366

Note 4: Andre driftskostnader

	31.12.17	31.12.16
Lønn og administrasjonskostnader	42	49
Forvaltningshonorar	18.936	14.130
Honorar konsulent, rådgivning	233	236
Kostnader vedr. egne obligasjoner	825	744
Kostnader vedr. rating	1.135	1.142
Andre driftskostnader	12	14
Sum driftskostnader	21.184	16.314

Det er ingen ansatte i Fana Sparebank Boligkreditt. Selskapet er ikke pliktig å ha egen tjenstepensjonsordning. Det er utarbeidet avtaler mellom Fana Sparebank og Fana Sparebank Boligkreditt AS for drift av selskapet.

Honorar til revisor

Revisjon	83	81
Andre attestasjonstjenester	60	58
Sum honorar revisjon eks. mva*	142	139

* I selskapsregnskapet påløper merverdiavgift. Bokført honorar er inkludert i sum driftskostnader.

Note 5: Skatt

	31.12.17	31.12.16
Betalbar skatt	12.253	12.748
Endring i utsatt skatt	-7	99
For mye avsatt 2016	-2	
Årets skattekostnad	12.244	12.848
Resultat før skattekostnad	51.038	51.390
Skattekostnad er beregnet som 24 % (25%) av:		
Regnskapsmessig resultat før skatt	12.249	12.848
Inntekt som ikke er skattepliktig	-2	
Virkning av endring i skattesats	-1	
For mye avsatt 2016	-2	
Sum skattekostnad	12.244	12.848
Effektiv skattesats	24 %	25 %

Utsatt skatt/skattefordel i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller:

	31.12.17	31.12.16
Sertifikat og obligasjoner	-10	-17
Sum utsatt skattefordel	-10	-17

Note 6: Utlån til kunder

	31.12.17	31.12.16
Fleksilån	1.707.203	1.741.796
Nedbetalingslån	5.543.985	4.875.968
Brutto utlån til kunder	7.251.188	6.617.764
Nedskrivning grupper av utlån	-4.948	-3.940
Netto utlån kunder til amortisert kost	7.246.240	6.613.824

Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV)

	31.12.17	31.12.16
Gjennomsnittlig vektet belåningsgrad (LTV) i sikkerhetsmassen	51,9 %	49,6 %

Utlån fordelt på næringer og personkunder	Ubenyttede rammer		Ubenyttede rammer	
	Brutto utlån	Brutto utlån	Brutto utlån	Brutto utlån
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk med mer	5.246	0	5.335	0
Industri	12.580	910	13.883	1.082
Utvikling byggeprosjekter	0	0	0	0
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	29.739	2.818	35.613	2.577
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	15.982	1.975	10.488	2.598
Transport	29.719	4.936	19.578	9.142
Omsetning og drift av fast eiendom	65.956	0	1.759	0
Tjenesteyting næringer elles	76.633	8.790	67.857	15.376
Sum personlige næringsdrivende	235.855	19.429	154.513	30.775
Sum personmarked	7.015.333	637.071	6.463.251	664.496
Sum brutto utlån	7.251.188	656.499	6.617.764	695.271

Utlån fordelt på geografisk område	Andel i %		Andel i %	
	Brutto utlån	Brutto utlån	Brutto utlån	Brutto utlån
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016
Hordaland fylke	6.933	95,6	6.336.305	95,7
Oslo og Akershus	219	3,0	193.222	2,9
Resten av Norge	99	1,4	88.237	1,3
Brutto utlån fordelt på geografisk område	7.251	100	6.617.764	100

Fordeling etter geografisk område er basert på kundens adresse.

Tap på utlån

	31.12.2017	31.12.2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	0	0
Periodens endring i gruppenedskrivninger	1.008	264
Sum tap på utlån	1.008	264
Konstaterte tap på utlån dekket av tidligere nedskrivninger	0	0
Konstaterte tap på utlån som ikke er dekket av tidligere nedskrivninger	0	0
Sum konstaterte tap på utlån	0	0

Utvikling nedskrivning

	31.12.2017	31.12.2016
Nedskrivning på grupper av utlån 01.01	3.940	3.676
Årets endring i nedskrivning på grupper av utlån	1.008	264
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	4.948	3.940

Betalingsmislighold

	31.12.2017	31.12.2016
Misligholdte engasjement		
31 - 60 dager	4.428	2.336
61 - 90 dager	0	2.689
over 90 dager	640	1.670
Sum misligholdte engasjement	5.068	6.695

Note 7: Kreditrisiko og risikoklassifisering

Kreditrisikoen defineres som risikoen for at en lånekunde eller motpart ikke overholder sine forpliktelser knyttet til utlån og kreditter overfor Fana Sparebank Boligkreditt AS.

Boligkredittforetaket bruker en statistisk søknads- og porteføljescoremodell for å estimere sannsynlighet for mislighold for kunder neste 12 måneder. Vedlikehold skjer gjennom årlig validering. Søknadsscoremodellen benytter seg av både interne og eksterne data om kunden, og blir brukt når kunden er i en søknadsprosess i banken. Porteføljescoremodellen benytter utelukkende bankinterne data og beregner en sannsynlighet for mislighold ut fra kunden sin bruk av banken. Risikoklassifisering ved hjelp av porteføljescoremodellen blir gjort månedlig. Ved hjelp av modellen blir selskapets kredittengasjement risikoklassifisert i risikoklassene A – K, der A er best og K er misligholdte engasjement. Ut fra dette er engasjementene inndelt i 3 hovedgrupper: lav risiko, middels risiko og høy risiko.

Brutto utlån, ubenyttet trekkfasiliteter og tap på utlån for hver risikogruppe pr 31.12.

Risikoklasse	Brutto utlån*		Ubenyttet trekkfasiliteter		Misligholdte engasjement		Gruppe nedskrivning	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Lav risiko	6.482.415	6.091.441	639.551	688.482	0	0	2.327	2.165
Middels risiko	697.999	470.927	16.624	6.789	0	0	1242,5	830
Høy risiko	65.761	51.362	324,95	0	5.068	6.695	1378,6	945
SUM	7.246.174	6.613.730	656.499	695.271	5.068	6.695	4.948	3.940

* sum brutto utlån eksklusiv påløpte renter og amortisering.

Note 8: Rentebærende verdipapirer

Sertifikater og obligasjoner er regnskapsført til virkelig verdi

31.12.2017	Pålydende	Kostpris	Bokført verdi
Den norske stat	25.000	24.913	24.947
DNB Boligkreditt AS	10.000	10.177	10.099
Sparebanken Sør Boligkreditt	55.000	55.059	55.217
Sum rentebærende verdipapirer	90.000	90.148	90.263

31.12.2016	Pålydende	Kostpris	Bokført verdi
Den norske stat	35.000	34.811	34.916
DNB Boligkreditt AS	10.000	10.177	10.078
Sparebanken Sør Boligkreditt	55.000	55.059	55.282
Sum rentebærende verdipapirer	100.000	100.046	100.277

Note 9: Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

	31.12.17	31.12.16
Sertifikater og obligasjoner vurdert til amortisert kost	6.338.371	5.896.991
Egenbeholdning sert. og obl.	0	245.000
Sum sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	6.338.371	5.651.991

Obligasjoner med fortrinnsrett

ISIN	Navn	pålydende	rente	forfall	31.12.17	31.12.16
NO0010641038	Fana Sparebank Boligkreditt AS 12/17	300.000	3M Nibor + 0,96	21.03.2017		55.000
NO0010679657	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/18	135.000	3M Nibor + 0,42	15.05.2018	135.000	500.000
NO0010682636	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/19	600.000	3M Nibor + 0,47	19.06.2019	600.000	600.000
NO0010686272	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/18	337.000	3M Nibor + 0,40	20.08.2018	337.000	750.000
NO0010694557	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/19	750.000	3M Nibor + 0,50	13.11.2019	750.000	750.000
NO0010703564	Fana Sparebank Boligkreditt AS 14/20	500.000	3M Nibor + 0,40	11.02.2020	500.000	500.000
NO0010710965	Fana Sparebank Boligkreditt AS 14/20	600.000	3M Nibor + 0,40	17.06.2020	600.000	500.000
NO0010744824	Fana Sparebank Boligkreditt AS 15/20	500.000	3M Nibor + 0,50	07.09.2020	500.000	500.000
NO0010731722	Fana Sparebank Boligkreditt AS 15/21	750.000	3M Nibor + 0,29	16.06.2021	750.000	750.000
NO0010765167	Fana Sparebank Boligkreditt AS 16/22	750.000	3M Nibor + 0,88	15.06.2022	750.000	750.000
NO0010781859	Fana Sparebank Boligkreditt AS 17/23	750.000	3M Nibor + 0,70	21.06.2023	750.000	-
NO0010805302	Fana Sparebank Boligkreditt AS 17/22	665.000	3M Nibor + 0,45	20.09.2022	665.000	-
Sum obligasjoner med fortrinnsrett					6.337.000	5.655.000

Sikkerhetsmasse

Utlån sikret med pant i bolig	7.214.829	6.597.278
Annen fyllingssikkerhet	110.224	115.644
Sikkerhetsmasse	7.325.053	6.712.922
Fyllingsgrad	(> 102%)	115,6 %
Annen fyllingssikkerhet	(< 20%)	1,7 %

Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

	31.12.2017	Emitert	Forfalt/ innløst	Endring egen- beholdning	Øvrige endringer	31.12.2016
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	6.338.371	1.515.000	-1.078.000	245.000	4.380	5.651.991

Note 10: Klassifikasjon av finansielle instrumenter

	31.12.2017		31.12.2016	
	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet (FVO)	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet (FVO)	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	19.961	0	15.367
Utlån til kunder, vurdert til amortisert kost	0	7.246.240	0	6.613.824
Verdipapirer	90.263	0	100.277	0
Sum finansielle eiendeler	90.263	7.266.201	100.277	6.629.191
Gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	486.652	0	584.173
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	6.338.371	0	5.651.991
Sum finansiell gjeld	0	6.825.023	0	6.236.164

Note 11: Virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

	31.12.2017		31.12.2016	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19.961	19.961	15.367	15.367
Utlån til kunder, vurdert til amortisert kost	7.246.240	7.246.240	6.613.824	6.613.824
Sum	7.266.201	7.266.201	6.629.191	6.629.191
Gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	486.652	486.652	584.173	584.173
Verdipapirgjeld, vurdert til amortisert kost	6.338.371	6.376.551	5.651.991	5.653.571
Sum	6.825.023	6.863.202	6.236.164	6.237.744

De fleste eiendels og gjeldsposter i balansen vurderes til amortisert kost. Amortisert kost innebærer at balansepostene måles til avtalte kontantstrømmer, eventuelt justert for verdiforringelse. Virkelig verdi beregnes med utgangspunkt i priser notert i aktive markeder der slik informasjon er tilgjengelig, interne modeller som beregner en teoretisk verdi når det ikke finnes aktive markeder eller sist tilgjengelig verdi. I tilfeller der det ikke er relevante verdier tilgjengelig, vil et anslag basert på ledelsens skjønn blir benyttet.

Tabellen gir en oversikt over virkelig verdi for poster som er bokført til amortisert kost. For Fana Sparebank Boligkreditt AS anses amortisert kost å være lik virkelig verdi, foruten verdipapirgjeld hvor virkelig verdi tar høyde for spreadverdier. Verdipapirgjelden er verdsatt til kurser innhentet fra eksterne megler på balansetidspunktet.

For utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og kunder benyttes markedspris ved prising av utlån. Eventuell endring i kredittrisiko utover endring i estimerte kontantstrømmer for nedskrevne utlån er ikke tatt hensyn til, men justeres ved renteendringer. Dette kan tilsi at det i perioder er mer-/mindreverdi i porteføljen, men ikke større verdier enn at dette er innefor rammen av generell usikkerhet knyttet til beregning av virkelig verdi. Selskapet har ikke fastrenteutlån.

Verdsettelseshieraki for finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Nivå 1

Vurdering basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I denne kategorien inngår statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2

Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1, enten direkte priser eller indirekte utledet av priser som er observerbare i markedet. I denne kategorien inngår utlån til kredittinstitusjoner, sertifikater og obligasjoner som ikke omsettes i et aktivt marked, og verdipapirgjeld.

Nivå 3

Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input.) i denne kategorien inngår utlån til kunder.

	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler 31.12.17				
Utlån til kredittinstitusjoner	0	19.961	0	19.961
Utlån til kunder	0	0	7.246.240	7.246.240
Sum	0	19.961	7.246.240	7.266.201
Finansielle forpliktelser 31.12.17				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	486.652	0	486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	6.376.551	0	6.376.551
Sum	0	6.863.202	0	6.863.202

Note 12: Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

Finansielle instrumenter til virkelig verdi innplasseres i ulike nivåer basert på kvaliteten på markedsdata for det enkelte instrument. Ref. definisjon av nivåene i note 11.

I nivå 1 innplasseres statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler 31.12.17				
Verdipapirer	24.947	65.316	0	90.263
Sum	24.947	65.316	0	90.263

Note 13: Likviditetsrisiko/restløpetid

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser. I henhold til finansieringsvirksomhetsloven skal kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett påse at betalingsstrømmene fra sikkerhetsmassen til enhver tid gjør kredittforetaket i stand til å innfri sine betalingsforpliktelser overfor eierne av obligasjoner med fortrinnsrett.

Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter. For obligasjonsgjelden er også kjente renteterminer for 2018 tatt med i oversikten.

På bakgrunn av den profilen Fana Sparebank Boligkreditt AS har på sine likviditetsforfall kan likviditetssituasjonene ved utgangen av 2017 betegnes som god og likviditetsrisikoen som tilfredsstillende.

Restløpetid balanseposter pr 31.12.17	inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd	3 mnd -1 år	1 - 5 år	over 5 år	Uten forfall	Totalt
Fordringer							
Utlån til kredittinstitusjoner	19.961						19.961
Utlån til og fordringer på kunder	13.322	27.395	128.642	681.840	4.686.875	1.708.166	7.246.240
Rentebærende verdipapir			80.176	10.086			90.262
Andre eiendeler		152					152
Sum eiendeler	33.283	27.547	208.818	691.926	4.686.875	1.708.166	7.356.616
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner			486.652				486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		21.423	471.894	5.107.977	753.238		6.354.531
Annen gjeld		6.157	6.865				13.022
Sum gjeld	0	27.580	965.410	5.107.977	753.238	0	6.854.205
31.12.17							
Ubenyttede kredittrammer utlån	656.499						
Ubenyttet kreditt innlån fra morbank	313.349						

Restløpetid balanseposter pr 31.12.16	inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd	3 mnd -1 år	1 - 5 år	over 5 år	Uten forfall	Totalt
Fordringer							
Utlån til kredittinstitusjoner	15.367						15.367
Utlån til og fordringer på kunder	11.970	24.666	111.097	598.081	4.125.997	1.742.013	6.613.824
Rentebærende verdipapir		0	34.916	65.361			100.277
Andre eiendeler		124					124
Sum eiendeler	27.337	24.790	146.013	663.442	4.125.997	1.742.013	6.729.592
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	584.173						584.173
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		77.730		4.837.071	752.844		5.667.645
Annen gjeld		8.520	9.153				17.672
Sum gjeld	584.173	86.249	9.153	4.837.071	752.844	0	6.269.491
31.12.16							
Ubenyttede kredittrammer utlån	695.814						
Ubenyttet kreditt innlån fra morbank	215.827						

Note 14: Markedsrisiko

Markedsrisiko kan defineres som risikoen for økonomiske tap som følge av endringer i markedsvariabler som renter, valutakurser og priser på finansiell instrumenter. Selskapet er ikke eksponert for valutarisiko eller risiko knyttet til egenkapitalinstrumenter. Renterisikoen er risiko knyttet til resultatpåvirkning som følge av svingninger i rentenivået. Fana Sparebank Boligkreditt AS har i all hovedsak utlån til privatmarkedet som er priset til flytende rente som kan endres med 6 ukers varsel. Selskapets innlån er obligasjoner med fortrinnsrett som løper til flytende rente basert på 3 måneder Nibor. Forfall på obligasjonsgjelden i 2018 utgjør 472 MNOK.

Renterisiko / rentefølsomhet

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke selskapet gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene pga ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av selskapets resultat inntil selskapet får gjort nødvendige markdestilpasninger.

Selskapet tilbyr ikke lån med fastrente. Alle boliglån til kunder kan justeres med 6 ukers varslingsfrist.

Alle obligasjonslån er utstedt med flytende rente basert på 3 mnd. nibor. Likviditetsrisikoen anses som lav.

Tabellen viser potesiell tap (-)/gevinst (+) for postene i balansen med 1 prosentpoengs parallell rentestigning for selskapets totale posisjoner.

Rentefølsomhet pr 31.12.2017	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
NOK (mill.)	0,00	3,54	-0,16			3,38

Rentefølsomhet pr 31.12.2016	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
NOK (mill.)	0,00	1,90	-0,16			1,74

Note 15: Kapitaldekning

	31.12.17	31.12.16
Aksjekapital	240.000	240.000
Overkursfond	14.217	14.218
Annen egenkapital	264.353	225.559
Sum fond og lignende som inngår i kjernekapital	518.570	479.777
Fradrag i kjernekapital		
Basel III - Verdijustering for krav om forsvarlig verdifasts.	-90	-100
Sum fradrag i kjernekapital	-90	-100
Sum netto ansvarlig kapital/kjernekapital/ ren kjernekapital	518.480	479.677
Risikovektet volum	2.798.282	2.607.800
Samlet kapital krav *)	433.734	391.170
Kapitaldekning (alt kjernekapital)	18,53 %	18,39 %

Spesifikasjon av samlet kapitalkrav

	31.12.17	31.12.16
Standardmetoden		
Institusjoner	319	246
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	212.600	196.811
Forfalte engasjementer	52	134
Obligasjoner med fortrinnsrett	523	523
Øvrige engasjement	112	12
Samlet kapitalkrav for kreditt-motparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	213.606	197.726
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	10.257	10.898
Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	223.862	208.624
Bufferkrav:		
Bevaringsbuffer (2,5 %)	69.957	65.195
Motsyklisk buffer (2,0 % fra 31.12.2017)	55.966	39.117
Systemrisikobuffer (3 % fra 1.7.2014)	83.948	78.234
Samlet bufferkrav i ren kjernekapital	209.871	182.546
Minimumskrav til ansvarlig kapital	433.734	391.170

Kapitaldekningen rapporteres etter standardmetoden. 1.7.2014 trådte nytt regelverk i kraft. CRD IV / Basel III erstattet Basel II. Etter overgangsregler vil full implementering være gjeldende fra 1. januar 2019.

Note 16: Transaksjoner mellom nærstående parter

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Fana Sparebank, og blir definert som nærstående parter. Transaksjoner mellom selskapet og morbank baserer seg på vanlige forretningsmessige vilkår. Det er inngått en fullstendig Leveranse og serviceavtale mellom selskapene, og i all hovedsak er kontorstøttefunksjoner og forvaltning av utlån kjøpte tjenester fra Fana Sparebank.

Konserninterne transaksjoner

	31.12.17	31.12.16
Resultatregnskap		
Renteinntekter	161	221
Rentekostnader	8.959	7.778
Provisjonskostnader	18.936	14.130
Balanse		
Utlån til kredittinstitusjoner	19.961	15.367
Gjeld til kredittinstitusjoner	486.652	584.173

Note 17: Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen består av:

	Antall	Pålydende	Balanseført
Ordinære aksjer	150.000	NOK 1.600	240.000.000

Oversikt over aksjonærer i selskapet pr 31.12:

	Ordinære aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Fana Sparebank	150.000	100 %	100 %

Selskapet er datterselskap av Fana Sparebank, Østre Nesttunvei 1, Nesttun

Note 18: Godtgjørelse og lån til tillitsvalgte

Kostnadsførte honorarer er knyttet til eksterne medlemmer av styret og representantskap.

Lån til styret og øvrige kontrollorgan gis til ordinære markedsvilkår.

Ansatte i konsernet gis rentevilkår med 25 % rabatt i forholdt til laveste kunderente. Lånene blir fordelsbeskattet.

(beløp i 1000)	Honorar		Lån	
	2017	2016	2017	2016
Styret			NOK	NOK
Svein Erik Buck	35	35	1.450	1.450
Sum honorar styret	35	35	1.450	1.450
Representantskap				
Anne Carlsen	0	2	0	0

Note 19 Overgangsnote IFRS 9

IFRS 9 erstatter IAS 39 og har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1. januar 2018. Standarden er godkjent av EU.

IFRS 9 omhandler nye prinsipper for finansielle instrumenter med hensyn til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning. Sikringsbokføring blir ikke benyttet av Fana Sparebank Boligkreditt.

Standarden skal implementeres retrospektivt, men det er ikke et krav å utarbeide sammenligningstall.

I tråd med IFRS 9 utarbeider Fana Sparebank Boligkreditt AS åpningsbalanse 01.01.2018 som om selskapet alltid har anvendt de nye prinsippene. Sammenligningstallene i regnskapet for 2018 blir ikke omarbeidet. Effekten av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 føres mot egenkapitalen. Endringene i balansen 01.01.er vist i tabellverket.

Klassifisering og måling: I henhold til kravene i IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres og måles enten til amortisert kost, virkelig verdi med verdiendring over resultatet eller virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultatregnskap. Klassifisering av en finansiell eiendel bestemmes av forretningsmodell for den porteføljen som instrumentet inngår i og hvilke kontraktmessige kontantstrømmer instrumentene har. For finansielle eiendeler skal det skilles mellom gjeldsinstrument, derivat og egenkapitalinstrument. Et gjeldsinstrument er alle finansielle eiendeler som ikke er derivat eller egenkapitalinstrument. For Fana Sparebank Boligkreditt blir utlån vurdert til amortisert kost, mens verdipapirporteføljen vurderes til virkelig verdi over OCI.

For finansielle forpliktelser er det mindre endringer sammenlignet med IAS 39. Finansielle forpliktelser hvor det benyttes virkelig verdi-opsjon blir påvirket ved at verdiendring som konsekvens av endring i kredittrisiko skal føres mot totalresultatet, mens øvrige verdiendringer føres over resultat.

Nedskrivning: Med IFRS 9 skal tapsnedskrivninger basere seg på fremtidig forventet tap, uten at det trenger å foreligge objektive bevis for tap. Den nye standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres nedskrivninger for forventet kreditttap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter etablering, skal det foretas nedskrivning for forventet kreditttap over utlånets løpetid.

Metodikken i IFRS 9 vil medføre noe mer volatilitet i nedskrivningene da modellen er basert på økonomiske utsikter og mer sensitiv for endringer i kredittrisiko. Det er forventet at nedskrivningene kommer på et tidligere tidspunkt enn ved praksis etter IAS 39.

Beskrivelse av nedskrivningsmodell og modellberegning

Konsernet Fana Sparebank har gjennom 2017 arbeid med utvikling av nytt modellverk tilpasset regelverk i IFRS 9. Arbeidet har vært et samarbeid med Sparebanken Sogn og Fjordane, Sparebanken Sør og Helgeland Sparebank. Modellen er tilpasset interne forhold.

Måling av avsetning for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden.

Fana Sparebank konsernet har utarbeidet en rutine for månedlig beregning av tap som blant annet bygger på data fra bankens datavarehus som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre steg basert på misligholdssannsynlighet på innregningstidspunktet sammenlignet med misligholdssannsynligheten på rapporteringstidspunktet. Gruppering av engasjement påvirkes også av mislighold over 30 dager og betalingslettelse. Tildeling til steg 1, 2 eller 3 gjøres for det enkelte lån.

Basert på inndeling av engasjement i de tre stegene samt anvendelse av fremadskuende misligholdssannsynligheter, sikkerhetsverdier og eksponering, beregnes forventet tap i nedskrivningsmodellen. Tap det enkelte år beregnes ved å multiplisere misligholdssannsynlighet, tap gitt mislighold og eksponering i

tre ulike scenarier. Tapene diskonteres tilbake til rapporteringstidspunktet og summeres. Endelig beregnes en vektet sum av beregningen fra det enkelte scenario.

Sikkerhetsdekning, tilfriskningssannsynlighet og gjenvinning usikret del er de viktigste elementene i beregning av tap gitt mislighold. Eksponering er basert på avtalt nedbetalingsplan og observerte nivåer på faktisk nedbetalinger og innfrielser.

Bankens datavarehus inneholder historikk for observert mislighold og tap. Historikken vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for misligholdssannsynlighet og tap gitt mislighold. I en overgangsperiode vil enkelte parameter estimeres basert på skjønn.

Vekting av og fremtidige verdier for misligholdssannsynlighet og tap gitt mislighold i det enkelte scenario påvirkes av bankens vurdering av makroøkonomiske størrelser som for eksempel prognostisert arbeidsledighet, vekst i brutto nasjonalprodukt, renter, boligpriser mv.

Overgangseffekter ved implementering av IFRS 9:

Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

	Kategori IAS 39	Kategori IFRS 9	Beløp IAS 39 31.12.17	Beløp IFRS 9 01.01.18
Finansielle eiendeler				
Utlån til kredittinstitusjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	19.961	19.961
Utlån til kunder	Amortisert kost	Amortisert kost	7.246.240	7.247.534
Rentebærende verdipapir	FVO - Virkelig verdi over resultatet	FVOCI - Virkelig verdi over utvidet resultatet	90.263	90.263
Finansielle gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	486.652	486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	Amortisert kost	6.338.371	6.338.371
Avsetninger på ubenyttede rammekreditter			0	59

Reklassifisering og måling av finansielle instrument ved overgang fra IAS 39 til IFRS 9

Følgende tabell viser virkningen på beløp i balansen ved reklassifisering og ny måling av finansielle instrument ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9 pr 1 januar 2018

	IAS 39 balanse 31.12.2017	Reklassifisering	Ny måling tapsavsetning	IFRS 9 balanse 01.01.2018
Finansielle eiendeler				
Amortisert kost				
<i>Utlån til kredittinstitusjoner</i>				
Inngående balanse under IAS 39 og utgående balanse under IFRS 9	19.961			19.961
<i>Utlån til kunder</i>				
Inngående balanse under IAS 39 □	7.246.240			
Ny måling tapsavsetning			-1.294	
Utgående balanse under IFRS 9				7.247.534
FVTPL - virkelig verdi over resultatet				
<i>Rentebærende verdipapirer</i>				
Inngående balanse under IAS 39 □	90.263			
Reklassifisert til FVOCI		90.263		
Utgående balanse under IFRS 9				0
FVOCI - virkelig verdi over andre inntekter og kostnader				
<i>Rentebærende verdipapirer</i>				
Inngående balanse under IAS 39 □	0			
Overført fra FVTPL		90.263		
Utgående balanse under IFRS 9				90.263
Finansiell gjeld				
Amortisert kost				
<i>Innskudd fra kredittinstitusjoner</i>				
Inngående balanse under IAS 39 og utgående balanse under IFRS 9	486.652			486.652
<i>Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer</i>				
Inngående balanse under IAS 39 og utgående balanse under IFRS 9	6.338.371			6.338.371
<i>Avsetninger på ubenyttede kreditter</i>				
Inngående balanse under IAS 39 □	0			
Ny måling tapsavsetning			59	
Utgående balanse under IFRS 9				59

Overgang til IFRS 9 vil medføre endringer i egenkapitalen fra 31.12.17 til 01.01.18 som vist under:

	Aksjekapital	Overkursfond	Annen egenkapital	Sum
Balanse 31.12.17	240.000	14.218	264.353	518.571
Ny måling tapsavsetning utlån			1.235	1.235
Skatteeffekt på implementeringseffekt			284	284
Balanse 01.01.18	240.000	14.218	265.304	519.522

Spesifikasjon av brutto utlån pr 01.01.18 fordelt på steg

Balanse 01.01.2018	Steg 1: Brutto utlån med forventet tap over 12 måneder	Steg 2: Brutto utlån med forventet tap over levetid	Steg 3: Brutto utlån med mislighold og forventet tap over levetid	Sum brutto utlån
Brutto utlån	6.918.708	329.253	3.226	7.251.187

Avstemming av tapsavsetninger mellom IAS 39 og IFRS 9

	Nedskrivning pr 31.12.17 ihht IAS 39	Reklassifisering	Ny måling tapsavsetning	Nedskrivning pr 01.01.18 ihht IFRS 9
Finansielle eiendeler til amortisert kost				
Utlån til kredittinstitusjoner	0		0	0
Utlån til kunder	4.948		-1.294	3.654
Total	4.948		-1.294	3.654

Tapsavsetninger pr 01.01.18 fordelt på steg

Balanse 01.01.2018	Steg 1: Forventet tap over 12 måneder	Steg 2: Forventet tap over levetid	Steg 3: Forventet tap over levetid inkl spesifiserte tap	Total tapsavsetning
Tapsavsetning utlån	779	2.875		3.654

	Nedskrivning pr 31.12.17 ihht IAS 39	Reklassifisering	Ny måling tapsavsetning	Nedskrivning pr 01.01.18 ihht IFRS 9
Ubenyttede bevilgninger				
Finansielle eiendeler til amortisert kost				
Utlån til kunder	0		59	59
Total	0		59	59

Tapsavsetninger ubenyttede bevilgninger pr 01.01.18 fordelt på steg

Balanse 01.01.2018	Steg 1: Forventet tap over 12 måneder	Steg 2: Forventet tap over instrumentets levetid	Steg 3: Forventet tap over instrumentets levetid inkl spesifiserte tap	Total tapsavsetning
Tapsavsetning utlån	34	25	0	59

(tall i 1000)

Regnskapstill hiå pr.	4. kv. 17	3. kv. 17	2. kv. 17	1. kv. 17	4. kv. 16	3. kv. 16	2. kv. 16	1. kv. 16
Renteinntekter og lignende inntekter	174.542	129.898	85.448	42.074	163.151	121.265	79.810	39.337
Rentekostnader og lignende kostnader	98.829	75.285	51.018	26.196	93.817	68.178	44.095	21.901
Netto rente- og provisjonsinntekter	75.713	54.613	34.430	15.878	69.334	53.087	35.715	17.436
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenes	38	29	20	10	39	30	19	10
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenes	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto verdiendring og gevinst/tap andre renteb. vp	-2.521	-1.789	-797	-431	-1.405	-1.030	75	71
Andre driftsinntekter	-2.482	-1.760	-777	-421	-1.366	-999	94	82
Lønn og generelle administrasjonskostnader	42	31	17	8	49	48	18	9
Andre driftskostnader	21.142	15.476	10.115	5.056	16.265	11.938	7.868	3.816
Sum driftskostnader	21.184	15.507	10.132	5.064	16.314	11.986	7.886	3.825
Driftsresultat før tap	52.046	37.346	23.522	10.393	51.654	40.101	27.923	13.692
Tap på utlån, garantier mv	1.008	1.918	1.351	65	264	1.363	1.004	-149
Driftsresultat etter tap	51.038	35.428	22.171	10.328	51.390	38.738	26.919	13.841

Regnskapstill hiå i % av GFK	4. kv. 17	3. kv. 17	2. kv. 17	1. kv. 17	4. kv. 16	3. kv. 16	2. kv. 16	1. kv. 16
Renteinntekter og lignende inntekter	2,46	2,47	2,48	2,49	2,61	2,64	2,68	2,73
Rentekostnader og lignende kostnader	1,39	1,43	1,48	1,55	1,50	1,48	1,48	1,52
Netto rente- og provisjonsinntekter	1,07	1,04	1,00	0,94	1,11	1,15	1,20	1,21
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto verdiendring og gevinst/tap andre renteb. vp	-0,04	-0,03	-0,02	-0,03	-0,02	-0,02	0,00	0,00
Sum andre inntekter	-0,04	-0,03	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	0,00	0,01
Lønn og generelle administrasjonskostnader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre driftskostnader	0,30	0,29	0,29	0,30	0,26	0,26	0,26	0,26
Sum driftskostnader	0,30	0,29	0,29	0,30	0,26	0,26	0,27	0,27
Resultat før tap	0,73	0,71	0,68	0,61	0,82	0,87	0,94	0,95
Tap på utlån, garantier mv	0,01	0,04	0,04	0,00	0,00	0,03	0,03	-0,01
Resultat etter tap	0,72	0,67	0,64	0,61	0,82	0,84	0,90	0,96

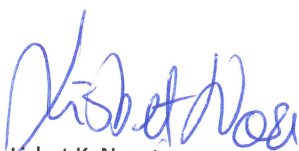
Gj.sn FK 7.087.643 7.030.180 6.951.120 6.855.401 6.262.105 6.144.127 5.981.955 5.804.582

Kvartalsvis regnskapstill isolert	4. kv. 17	3. kv. 17	2. kv. 17	1. kv. 17	4. kv. 16	3. kv. 16	2. kv. 16	1. kv. 16
Renteinntekter og lignende inntekter	44.644	44.450	43.374	42.074	41.886	41.455	40.473	39.337
Rentekostnader og lignende kostnader	23.544	24.267	24.822	26.196	25.639	24.083	22.194	21.901
Netto rente- og provisjonsinntekter	21.100	20.182	18.553	15.878	16.247	17.372	18.280	17.436
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenes	9	9	10	10	9	11	9	10
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenes	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto verdiendring og gevinst/tap andre renteb. vp	-731	-993	-365	-431	-376	-1.104	3	71
Andre driftsinntekter	-722	-983	-356	-421	-367	-1.093	12	82
Lønn og generelle administrasjonskostnader	11	14	9	8	1	30	9	9
Andre driftskostnader	5.666	5.361	5.059	5.056	4.327	4.071	4.051	3.816
Sum driftskostnader	5.678	5.375	5.068	5.064	4.327	4.101	4.060	3.825
Driftsresultat før tap	14.701	13.824	13.128	10.393	11.553	12.178	14.231	13.692
Tap på utlån, garantier mv	-910	568	1.285	65	-1.099	358	1.154	-149
Driftsresultat etter tap	15.611	13.257	11.843	10.328	12.652	11.819	13.078	13.841

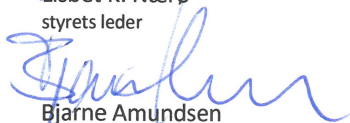
Erklæring i samsvar med verdipapirhandelloven § 5-5

Vi erklærer herved at årsregnskapet for 2017, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandard og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultater og stillingen til foretaket, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Nesttun 8. februar 2018

Lisbet K. Nærø
styrets leder

Bjarne Amundsen
styremedlem

Marianne Wik Sætre
styrets nestleder

Svein Erik Buck
styremedlem

Aase Gjerdal
daglig leder

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Fana Sparebank Boligkreditt AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Fana Sparebank Boligkreditt AS som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, utvidet resultat, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bergen, 13. mars 2018
ERNST & YOUNG AS

Karl Erik Svanevik
statsautorisert revisor